

WIJ ZIJN ALLEMAAL VERHALENMAKERS. ZO VERANDEREN WE DE WERELD

Januari 2016. De Werf organiseert een 'AI (Appreciative Inquiry) winter learning café'. Met Chené Swart, Zuid-Afrikaans auteur, coach en organisatiedeskundige. Na het café stap ik als een ander, blijer mens mijn wereld in. Bewuster aan de slag met hoe ik die wereld bekijk, benoem, bevrage. Want dat is wat haar mindset met je doet. Het is dan ook een grote eer dat ik Chené voor jou mag interviewen als spreker op de L&D Talks.

We ontmoeten elkaar op een zonnige dag eind juni. Zij in een dikke trui, ik in een zomerse jurk. Het temperatuurverschil is meer dan 20 graden, want winter bij haar, zomer bij ons. Skype brengt haar knusse woonkamer in Pretoria tot in ons huis. En we spreken meteen af om het gesprek in het Afrikaans-Vlaams te doen. Prettig en verrijkend voor ons allebei.

Je gaat ons op de L&D Talks inwijden in jouw thema 're-authoring'. Kun je ons hier wat meer over vertellen?

Re-authoring gaat over het **herschrijven** van **verhalen**. Het gaat over hoe mensen **betekenis geven** aan de wereld, hun leven en hun plek in de wereld. De Engelse term 'Re-authoring' of 'opnieuw-auteurschap opnemen' verwijst naar het idee dat mensen hun werkelijkheid, hun beeld van zichzelf, de wereld en hun plek, her-schrijven als het ware. Re-authoring wortelt in het **narratieve werk**. Oorspronkelijk vooral ontwikkeld en toegepast in therapeutische context, maakte ik de principes en praktijken bruikbaar om rond thema's in groepen, organisaties en gemeenschappen te werken.

Re-authoring is gebaseerd op de visie dat mensen hun **ervaringen** aan elkaar rijgen in de vorm van **verhalen**, die benoemen met **taal** en vanuit verhalen en taal betekenis geven aan hun leven en de wereld. Wij mensen zijn dus verhalenmakers, naamgevers en betekenis makers.

Drie inzichten staan daarin centraal:

1. Ieder van ons is **auteur** van zijn **eigen** verhalen
2. We maken onze verhalen vanuit een bepaalde **sociale context** die wij zien als 'de werkelijkheid'
3. We zijn samen ook **medeauteurs** van de verhalen van onze **wereld**.

We schrijven dus allemaal onze verhalen en doen dat niet in het luchtledige, maar vanuit onze context, onze historiek, opvoeding en de tijd waarin we ons bevinden. Onze wereld heeft daarbij een gedeeld idee over wat goed is, wat een goed mens is, wat ontwikkelen is, enzovoort. Die betekenissen in de wereld vormen de context van ons denken, en dus ook van de verhalen waarmee wij ons leven en ons handelen in de wereld betekenis geven.

Nu hebben bepaalde 'ideeën', verhalen over de werkelijkheid, de neiging om diep door te dringen in onze ervaring. Dan worden ideeën, overtuigingen, gewoonten, voor ons '**de waarheid**', in plaats van 'een **mogelijke** waarheid'. Dan nemen we de dingen 'zoals ze zijn', en bevragen we ze niet langer. De sociale context stuurt ons in wat we doen en

niet doen, kiezen en niet kiezen, zeggen en niet zeggen. Daar ligt ook de oorzaak van veel druk voor mensen en van het gevoel om voortdurend tekort te schieten. Dat is de beperking waardoor we **niet in beweging kunnen komen** om dingen te **veranderen**. Het zet ons vast in verhalen over onszelf, over onze samenleving, over de organisatie waar we werken. Van die verhalen zijn we echter tegelijk – en meestal zonder dat we het zelf weten – ook medeauteur.

Re-authoring praktijken maken deze **aannames**, die sociale context, **zichtbaar**. Als we die kunnen zien als één van vele mogelijkheden en niet als 'de' waarheid, kunnen we ons er op nieuwe manieren tegenover verhouden. De benadering nodigt mensen uit om door de bril van waardigheid te kijken, vanuit een **pure, geïnteresseerde en open blik**.





Vanuit die bril gaan we op zoek naar ogenblikken, hoop, droom, vaardigheden en de uniekheid van elk mens in zijn of haar kunst van het leven. In die herontdekking van persoonlijke geschiedenis ervaren mensen hoe ze 'de pen weer kunnen opnemen' en hun leven en die van hun gemeenschap kunnen 'herschrijven'.

Puur, geïnteresseerd en met een open blik op zoek gaan naar de vaardigheden en uniekheid van elk mens. Dit klinkt erg waardeerend. De link met Appreciative Inquiry (waarderende benadering) lijkt logisch.

Re-authoring is een mindset die helpt om de methodiek van Appreciative Inquiry nog meer te verdiepen. Re-authoring kan helpen om verhalen – ook zo belangrijk in AI – nog meer de plaats te geven die ze verdienen. Re-authoring kan versterkend zijn voor AI. Het helpt om onze verhalen dieper te onderzoeken, anders naar probleemverhalen te kijken, zicht te krijgen op de invloed van de context ervan. Vanuit zorgvuldig narratief werk kunnen we de verhalen die ons energie geven versterken en verdiepen.

Kun je enkele voorbeelden geven?

Re-authoring **leiderschap** is een mooi voorbeeld. Leidinggevend worden overrompeld met technieken en modellen om betere leiders te worden. Er zijn onnoemelijk veel cursussen en boeken over te vinden. Leidinggevend krijgen daardoor het gevoel dat ze superhelden moeten zijn. Dat is de 'context' die onze ideaalbeelden over leiderschap tot waarheid verheft. Door opnieuw te verbinden met het ogenblik waarop ze zelf leider zijn geworden en dat verhaal duidelijk te krijgen, boren we een schatkist aan van eigen krachten die ruim voldoende zijn om verder te gaan. Leidinggevend leren zo hun eigen **leiderschap beter begrijpen en bewuster inzetten**.

Een tweede voorbeeld is om **leidinggevend** aan te leren hoe ze het **gesprek** met hun eigen **team** kunnen **faciliteren**. Vergaderingen, strategische gesprekken, projectgesprekken, ... er zijn zo veel ogenblikken waarop een leidinggevende met zijn team het gezamenlijke teamverhaal kan schrijven. Via Re-authoring praktijken kunnen leiders met hun teams samen betekenis maken van wie ze zijn en wat ze doen. Niet met de bedoeling om de werkdruk nog te verhogen, maar wel om de dingen **bewuster** te doen. Dit geeft prachtige mogelijkheden voor **transformatie** in teams en organisaties.

Je gaat het met ons ook hebben over 'unother the other'. Wat betekent dat?

Ont-ander de andere is de letterlijke vertaling. Door de context, de media, marketing zijn we van elkaar vervreemd. We **oordelen snel**, zetten mensen meteen in hokjes, inclusief onszelf. De ander wordt daardoor echt anders, **ver weg van ons**. Door opnieuw bij elkaar stil te staan en de mens in de ander te herontdekken, verandert ook je beeld van en je verhouding met de ander. De ander komt naderbij, je ziet de ander weer in zijn of haar volledige waardigheid als mens. Dit gaat dus vooral over **omgaan** met anders zijn, met **diversiteit en inclusie**. Maar ook over hoe je elk individu met de organisatie kan **verbinden**.

Neem bijvoorbeeld de organisatiewaarden, de normen, de visie en strategie. Al te vaak zijn dat **slogans zonder verhaal**. Organisiatiewaarden gaan wel leven als mensen hun eigen verhaal kunnen verbinden met dat van hun organisatie. Daardoor kunnen ze zich waardige deelnemers, medeauteurs, van hun organisatie gaan voelen. Mensen disconnecteren immers als er geen verbinding is tussen hun eigen verhalen en het verhaal van het grotere geheel. Dan haken ze af.

In mijn keynote gaan we samen aan de slag met praktijken die draaien om 'unothering the other'. Het wordt dus ook een **ervaring**, een belevenis. Je zal er buitenstappen met een **nieuw inzicht** in jezelf en de ander.

Spannend! Daar kijk ik zeker naar uit.

Kun je nog iets vertellen over de verdere ontwikkelingen van je werk?

We zijn altijd bezig om **taal** te vinden voor ons werk. Dat is onze continue focus. Storytelling is één van de modewoorden in het landschap van organiseren, leiderschap en marketing. Maar het narratief werk gaat **verder dan storytelling**. We zoeken zorgvuldig naar de juiste woorden en beelden/metaforen waar mensen enthousiast van kunnen worden en connectie kunnen maken met elkaar.

Sinds jouw eerste bezoek aan ons land begin 2016 ben je nog verschillende keren teruggekeerd. En ik begrijp dat dat de volgende jaren nog zo zal zijn. Vertel eens?

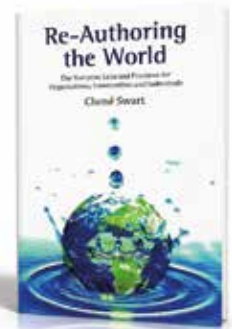
Wel, in België is inmiddels een **leertraject** gestart 'Re-authoring the world, one narrative at a time'. Samen met mijn Belgische vrienden passen we Re-authoring ook toe in enkele **organisatietrajecten**. Ik stel vast dat thema's als waardigheid, transformatie, diversiteit en leiderschap in België goede grond vinden. Doorheen al die avonturen, plannen en vriendschappen voelt Jullie land voor mij als een tweede thuis.

We sluiten ons gesprek af met wat small talk. Ik hou van de kracht en de warmte van deze vrouw. Al is het maar om de dankbaarheid die ik van haar krijg voor dit gesprek. En de mooie uitdrukkingen terwijl ze 'n toefkje Afrikaans praat':

'Vreeslik dankbaar'

'Groot geschenk'

'Baie goed' ■



Ann Dobbini is creatief verbinder bij f-use. Ze faciliteert de dialoog tussen organisaties en medewerkers over cultuur, verandering en strategie. Ann is ervan overtuigd dat enthousiaste en trotse medewerkers organisaties sterker maken.